

ΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ 1949 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

Φίλοι ἑταῖροι,

Μετὰ τὰ ἐπάρματα ἔτη τῆς κατοχῆς, δευτέραν ταύτην φορὰν τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας εὐρίσκειται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ν' ἀναγγεῖλη ὑμῖν ὅτι, κατόπιν συντόνων προσπαθειῶν του, κατώρθωσε νὰ δημοσιεύσῃ τὸν ΙΘ' τόμον τῆς Ἑπετηρίδος, συνεχίζον οὕτως ἐν τῶν κυρίων τῆς Ἑταιρείας ἔργων. Ἄς εὐχηθῶμεν νὰ μὴ παρεμβληθῇ πλέον κώλυμα εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς προσπαθείας του.

Καὶ κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος ἐπέπρωτο βαρὺν νὰ πληρῶσῃ τὸν φόρον τῆς εἰς τὸν Χάρωνα ἢ ἡμετέρα Ἑταιρεία, διὰ τῆς ἀπολείας πολιτιμωτῶν καὶ προσφιλεστάτων ἑταίρων.

Ἐν πρώτοις, πληροφοροθηέντες ὀλίγον ἀργία, καὶ δὴ μετὰ τὴν τύπωσιν τοῦ προηγουμένου τόμου, ἔχομεν ν' ἀναγγεῖλωμεν μετὰ μεγάλης λύπης τὸν κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1948 ἐπισυμβάντα θάνατον τοῦ ἐπιτίμου ἑταίρου ἡμῶν πατρὸς Guillaume de Jerphanion.

Ὁ ἀείμνηστος πατήρ, ὃν κατέλαβεν ὁ θάνατος ἐν τῇ ἀκμῇ, δύναται τις νὰ εἴπῃ, τῆς ἐπιστημονικῆς του δράσεως, κατέγινε καὶ περὶ ἄλλα θέματα, μάλιστα ὅμως μὲ γεωγραφικὰ καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν τέχνην καὶ δὴ καὶ τὴν εἰκονογραφίαν ἀφορῶντα. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ πολύτομον ἔργον του *Les églises rupestres de Cappadoce*, ὅπου μετὰ ἐμβρυειᾶς καὶ περισσῆς ἐπιστήμης πραγματεύεται περὶ τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς εἰκονογραφίας καὶ τῶν ἐπιγραφῶν μιᾶς τῶν σπουδαίων ἄλλοτε ἐπαρχιῶν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, τουτέστι τῆς Καππαδοκίας, τὴν ὁποίαν ἐπανειλημμένως, χάριν συμπληρώσεως τοῦ ἔργου του, ἐπεσκέφθη.

Δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολή, ἂν τις εἴπῃ ὅτι τὸ ἔργον τοῦ μεταστάντος εἶναι μνημειῶδες. Ἀλλὰ τί πρῶτον, τί δ' ἴστανον τῶν αὐτοτελῶν ἔργων τοῦ ἀειμνήστου ἢ τίνας τῶν ἐν ἐπιστημονικοῖς περιοδικοῖς διατριβῶν αὐτοῦ ν' ἀναφέρῃ τις; Ἀπὸ τοῦ 1902 μέχρι τοῦ 1946, ὁπότε τὸν κατέλαβε τὸ μοιραῖον, δὲν ὑπάρχει ἔτος, καθ' ὃ νὰ μὴ ἔχη δημοσιεύσει οὐχὶ μίαν καὶ δύο, ἀλλὰ πληθὺν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, αἵτινες δεικνύουσι τὸ ἔρευνητικὸν καὶ λεπτολόγον πνεῦμα, τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν εὐριπότην γνώσιν τῶν θεμάτων, τῶν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ Βυζαντίου ἀφορῶντων.

Πλὴν ἄλλων, ἐξ ἴσου σημαντικῶν, ἅς μνημονευθῶσιν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς ἔργα του: *La voix des monuments, Les miniatures du manuscrit syriaque No 559, De la bibliothèque Vaticane, Le role de la Syrie et de l'Asie Mineure dans la formation de l'Iconographie chrétienne, L'ambon de Salonique, L'arc de Galère et l'ambon de Thèbes, Notes de Géographie et d'Archéologie pontiques, Icone du Musée Chrétien d'Athènes, Les inscriptions cappadociennes et l'histoire de l'Empire Grec de Nicée.*

Τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἀνδρὸς ἐκτιμῶσα ἡ Ἀκαδήμεια τῶν *Inscriptions et Belles-Lettres*, ἐξέλεξεν αὐτὸν μέλος τῆς, πολλὰ δ' ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα ἀνεκίρουν αὐτὸν ἐπίτιμον ἑταῖρόν των. Εἰς ταῦτα καταλεκτέα καὶ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία, ἣτις ἀπὸ τοῦ 1924 ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ καταλέγῃ αὐτὸν εἰς τοὺς ἐπιτίμους ἑταίρους τῆς, τιμῆ, ἦν, ὡς μᾶς ἔγραφεν, ἰδιαίτερος ἡσθάνετο. Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς de Jerphanion ἡ καθ' ὄλου Βυζαντινολογία στερεῖται ἑξαιρετικοῦ θεράποντος, ἡ δ' ἡμετέρα Ἑταιρεία προσφιλοῦς ἑταίρου, ὅστις μὲ μεγάλην ἀγάπην καὶ ἐνδιαφέρον παρηκολούθει τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς.

Πλὴν τοῦ ἐπιτίμου ἑταίρου ἡμῶν, ἔσχομεν τὸ ἀτύχημα κατὰ τὸ 1949 νὰ χάσωμεν καὶ ἕκ τῶν τακτικῶν τοὺς ἀειμνήστους Ἰωάννην Ἡλιάδην, Ἡλίαν Κατσαντώνην, Γεώργιον Λιανουδάκιν, ὡς καὶ τὰς κυρίας Ὀλγαν Κτενᾶ καὶ Ἀριάδην Μιστριώτου, πάντας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἐνισχύσαντας παντοιοτρόπως τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία ἄφατον ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ των αἰσθάνεται λύπην.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἀπελθόντων προσφιλῶν ἡμῶν ἑταίρων.

Ὡς κατὰ τὴν περυσινήν γενικὴν συνέλευσιν ἀνεκοινώσαμεν ὑμῖν, ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία ἐκλήθη νὰ μετάσχη τῆς ἰδρυθείσης καὶ ἐν Παρισίοις ἐδρευούσης διεθνοῦς ἐνώσεως πρὸς προαγωγὴν τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν, παρ' ἧ καὶ ὤρισεν ὡς ἀντιπρόσωπόν τῆς τὸν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου κύριον Ἀναστάσιον Ὁρλάνδον, ὅστις καὶ ἀντεπροσώπευσε τὴν Ἑταιρείαν ἡμῶν κατὰ τὰς ἐν Παρισίοις συνεδρίας τῆς 18ης καὶ 19ης Ἰουλίου, καθ' ἃς συνεζητήθησαν διάφορα ζητήματα, εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν ἀφορῶντα.

Κατὰ τὰς συνεδρίας ἐκείνας ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος, πρὸς μεγάλην μας χαρὰν καὶ τιμὴν, ἐξελέγη εἰς τῶν τεσσάρων ἀντιπροέδρων τῆς Ἐνώσεως.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπασχόλησε τὴν Ἑταιρείαν ἡμῶν τὸ ζήτημα τῆς ρυθμίσεως ἐνὸς σπουδαίου τμήματος τῆς ἱερᾶς ἡμῶν κληρονομίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, τὸ ὁποῖον προσεχῶς, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς, θὰ γίνῃ ἀντικείμενον σοβαρᾶς ἐκ μέρους τῶν εἰδικῶν ἐρεῦνης.

Ἐδχαρίστως ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει παράρτημα τῆς Ἑταιρείας, ἀπὸ ἐνθουσιώδη καὶ δραστήρια μέλη ἀποτελούμενον, προάγει μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου, ἐν τῷ κύκλῳ του, τὰς Βυζαντινὰς μελέτας καὶ ἐρεῦνας, εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ κέντρον εὐρισκόμενον.

Ἔνεκα διευρύνσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρείας, σκόπιμον ἐκρίθη, ἵνα ὠρισμένα τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου βοηθήσωσιν ἐνεργότερον τὸ προεδρεῖον. Πρὸς τοῦτο ὠρίσθη τριμελής ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐπετηρίδος Ἐπιτροπή, ἐκ τοῦ γενικοῦ γραμματεῶς κυρίου Φαίδωνος Κουκουλέ καὶ τῶν συμβούλων κυρίων Γεωργίου Ζώρα καὶ Νικολάου Τωμαδάκη, ἑτέρα δ' ἐπὶ τῶν ἐκδρομῶν, ἧς μετέχουσιν οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες καὶ ὁ σύμβουλος κύριος Γεώργιος Μέγας.

Ἡ Ἐπετηρὶς ἡμῶν ἐξακολουθεῖ ν' ἀνταλλάσσεται μὲ τὰ εἰδικὰ Ἑλληνικὰ περιοδικά, ὡς καὶ τὰ τῆς Δύσεως, ἡ δὲ βιβλιοθήκη ἡμῶν καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπλουτίσθη διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς αὐτὴν ἀξιολόγων βιβλίων. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ αἰοδίδμου Βασιλείου Μυστακίδου, ἡ περιέχουσα πολλὰ καὶ σημαντικὰ βιβλία μὲ τὴν ἔρευναν τοῦ Βυζαντίου σχετιζόμενα, ἐχρησιμοποιήθη καὶ ἐφέτος ὑπὸ ἐταίρων καὶ λογίων, οἵτινες καὶ τὰ χειρόγραφα αὐτῆς ἐπανειλημένως συνεβουλευθήσαν.

Μνήμων ἡ ὑμέτερα Ἑταιρεία τῆς μεγάλης καὶ ἱστορικῆς ἡμέρας τῆς Ἀλώσεως, ἐτέλεσε καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν 29ην Μαΐου τὸ ἐτήσιον ἐθνικὸν μνημόσυνόν της ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ναυστάθμου, τὸν προσήκοντα λόγον εἰπόντος τοῦ ἐταίρου ἡμῶν κυρίου Νικολάου Κωνσταντινοπούλου.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἐκλαϊκτικοῦ προγράμματος τῆς Ἑταιρείας, ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐταίρων ἡμῶν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος σειρὰ διαλέξεων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, διὰ τὴν εὐμενῆ παραχώρησιν τῆς ὁποίας θερμαὶ καὶ ἀπὸ τοῦ χώρου τούτου ἐκφράζονται εὐχαριστίαι. Ὁμίλησαν 1) ἡ κυρία Νίχη Πέριδικα περὶ Βυζαντινῶν μητέρων, 2) ὁ κύριος Σίμων Καραῆς περὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν Βυζαντινῶν μουσικῶν κωδίκων μετὰ προβολῶν φωτεινῶν εἰκόνων, 3) ὁ κύριος Βασίλειος Σίμωνίδης περὶ τῆς μεταβυζαντινῆς ἡγεσίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἥτοι ἐκκλησίας καὶ ἐθναρχίας, 4) ὁ κύριος Μιχαὴλ Μιχαηλίδης - Νουάρος περὶ τῆς τελετῆς τοῦ νιπτῆρος ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Πάτμῳ, 5) ὁ κύριος Φαίδων Κουκουλέ περὶ τῶν αἰχμαλώτων κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, 6) ὁ κύριος Νικόλαος Τωμαδάκης περὶ τῶν ἱστορικῶν τῶν περὶ τὴν Ἀλωσιν χρόνων, 7) ὁ κύριος Ἀλέξανδρος Μαργαριτόπουλος περὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μετὰ ἐκτελέσεως ὕμνων καὶ 8) ὁ κύριος Γεώργιος Ζώρας περὶ τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ ἀνέκδοτον Βατικανὸν χειρόγραφον.

Καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ δὲ ἐκδρομαὶ δὲν παρημελήθησαν. Οὕτω τὰ μέλη ἡμῶν ἐπεσκέφθησαν τὴν Χαλκίδα, ἐνθα περὶ τῆς βασιλικῆς τῆς ἀγίας Παρασκευῆς ὁμίλησεν ὁ ἐκεῖ ἐπιμελητῆς ἀρχαιοτήτων κύριος Μοίρας, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὴν Ἐρέτριαν, τὰ περὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῆς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ αὐτός. Εἶτα ἐπεσκέφθησαν τὴν ἐν Σαλαμίνι μονὴν τῆς Φανερωμένης, περὶ ἧς εἶπε τὰ δέοντα ὁ κ. Φαίδων Κουκουλέ, τὸν λιμένα τοῦ Πόρτο-

Ράφτι, περὶ τῆς ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς ἱστορίας τοῦ ὁποίου ὠμίλησεν ὁ αὐτὸς καὶ τέλος τὴν ἀρχαίαν Κόρινθον, διὰ τὰ μνημεῖα καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων κύριος Μάροκελλος Μιτσός.

Ἐν τῶν κυρίων μελημάτων τοῦ Δ. Συμβουλίου καθ' ἅπαν τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὑπῆρξεν ἡ ἐξέυρεσις πόρων πρὸς ἔκδοσιν τῆς Ἑπετηρίδος καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν τῆς Ἑταιρείας.

Αἱ προσπάθειαι ὑπῆρξαν συνεχεῖς καὶ ἐπίμονοι, ἀφ' οὗ αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν συνδρομῶν, αἵτινες κανονικῶς κατεβλήθησαν, μικρὸν μόνον μέρος τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ ἐκάλυψαν.

Ἄν μὴ ἐπωλεῖτο κατὰ τὸ 1949 σημαντικὸς ἀριθμὸς Ἑπετηρίδων παρελθόντων ἔτων καὶ ἂν δὲν ἐβοήθει, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ Πάγκειος Ἑπιτροπή, εἰς ἣν πολλὰς ὀφείλομεν χάριτας, ἠῦξανε δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργεῖον τὴν ἐτησίαν ἐπιχορήγησίν του, ζήτημα εἶναι, ἂν ὁ παρὼν ΙΘ' τόμος τῆς Ἑπετηρίδος θὰ ἐδημοσιεύετο.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τὰ μέλη ἡμῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὸ 1949 ἠῦξήθη κατὰ δέκα καὶ τέσσαρα, θὰ καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα ἐνισχυθῇ οικονομικῶς ἡ Ἑταιρεία καὶ μὴ διακοπῇ ἡ ἔκδοσις τῆς ἀξιολόγου Ἑπετηρίδος.

Ὁ ταμίας ἡμῶν κύριος Γεώργιος Μανσόλας θ' ἀνακοινώσῃ ὑμῖν τὸν ἰσολογισμόν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὡς καὶ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ τρέχοντος, ἡ ἐξελεγκτικὴ δ' ἐπιτροπὴ θ' ἀναγνώσῃ ὑμῖν τὴν ἔκθεσίν της, καθ' ἣν πάντα τὰ βιβλία καὶ τὰ δικαιολογητικὰ εὐρέθησαν ἐν ἀπολύτῳ τάξει, χάρις εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν φροντίδα τοῦ ἐκ τῶν ἐταίρων ἡμῶν κ. Θεοδώρου Γαλάνη.

Ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1949 ἔχει, ἐν συντομίᾳ, ὡς ἑξῆς :

Σύνολον εἰσπράξεων τοῦ ταμείου δραχ. 17.595.000, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐκ τῆς προηγουμένης χρήσεως 1948 ταμειακοῦ ὑπολοίπου ἐκ δραχμῶν 1.340.000.

Σύνολον ταμειακῶν πληρωμῶν δραχ. 17.545.000.

Ἀφίεται ὅθεν ὑπόλοιπον μετρητῶν διὰ τὴν νέαν χρῆσιν ἐκ δραχ. 50.000.

Τὰ ἔσοδα ἦσαν ὡς ἑξῆς :

Ἐκ συνδρομῶν μελῶν ἐν συνόλῳ	Δραχ.	5.500.000
Ἐκ δωρεῶν	»	4.070.000
Ἐκ πωλήσεων τόμων Ἑπετηρίδος	»	4.400.000

Ἐκ τῶν πληρωθέντων ποσῶν, τὸ πλεῖστον μέρος διετέθη διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ΙΘ' τόμου τῆς Ἑπετηρίδος ἡμῶν.

Εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τόμου δημοσιεύομεν τὸν πλήρη πίνακα τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1949.

Αὐτά, φίλοι ἑταῖροι, εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1949 πεπραγμένα.

Κατὰ τοὺς δυσκόλους καιρούς, οὓς διερχόμεθα, ἔπραξε τοῦτο τὸ κατὰ δύναμιν, πρὸς εὐδωσιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς, χρηστάς δὲ τρέφει ἐλπίδας ὅτι καὶ μετῶν ἑταίρων τὴν βοήθειαν τὰ τῆς φιλίης Ἑταιρείας θὰ βαίνωσιν ὅλον βελτιούμενα.

Ὁ Πρόεδρος
Π. ΠΟΥΛΙΤΣΑΣ

Ὁ Γ. Γραμματεὺς
Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ